

Vadovėlio „Pažink gyvybę“ turinio recenzija

Bendra informacija apie vadovėlio rankraštį.

Laima Molienė ir Stasys Molis, biologijos vadovėlis dešimtai klasei „Pažink gyvybę“, „Šviesos“ leidykla, 2010 m., 106 psl.

Vadovėlis aktualus, išlaikant 9 – 10 klasės koncentro medžiagos pateikimo stiliaus vienodumą, temų ir medžiagos dėstymo nuoseklumą. Vadovėlis nėra novatoriškas, tačiau labai informatyvus, gausiai ir tikslingai iliustruotas, turi savikontrolės užduotis.

Vadovėlio turinio vertinimas

Vadovėlio tinkamumas mokytį(s)

Vadovėlis atitinka Bendrosiose programose apibrėžtus mokinių pasiekimus.

Pateikiama medžiaga atitinka ir yra platesnė nei numato Bendrosiose programose apibrėžtos dalyko turinio apimtys. Vadovėlis reikalauja mokytojo moderavimo atsirenkant mokiniui būtinas turinio temas, tuo pačiu leidžia gabesniems mokiniams gilinti žinias.

Vadovėlio struktūra, taisyklės, nuorodos darniai siejasi su ankstesnėse klasėse sutiktais vadovėliais. Vadovėlio sistema aiški, leis tikslingai koncentruoti dėmesį bei lengvai naudotis vadovėliu.

Vadovėlis gausus aiškiais, informatyviomis iliustracijomis, kurios padės mokiniams suprasti ir įsiminti medžiagą.

Medžiagos pateikimo stilius yra suprantamas, nuoseklus.

Medžiagoje yra keletas netikslumų:

- 7 psl. antroji pastraipa „<...> chromosomos visada būna porinės, t.y. branduolyje yra po 2 vienodas – homologines chromosomas <...>“. Nors vėliau tekste kalbama apie chromosomų dydį ir formą, kadangi homologinės chromosomos įvedamos kaip terminas, nekorektiška apibrėžime teigti, kad jos yra vienodos. Siūlyčiau autoriams įterpti „dydžiu ir forma yra vienodos“.
- 10 psl. Kryžminimo schemose siūlyčiau neklaidinti mokinių nurodant genotipą aA. Siūlyčiau visur rašyti Aa.
- 14 psl. 1.13. pav. Šis paveikslas turėtų iliustruoti bulvės modifikacinį kintamumą, tačiau to paties bulvės paveikslėlio akivaizdus sumažinimas nėra informatyvus ir iliustratyvus.
- 15 psl. Netikslus mutacijų aiškinimas. Iš pastraipos „Paveldimas kintamumas“: „Tokie paveldimi pakitimai vadinami mutacijomis“. Mutacija gali būti nebūtinai paveldima. Siūlyčiau autoriams išbraukti žodį „paveldimi“.
- 16 psl. Netikslus mutacijų apibrėžimas: „Mutacija – tai negrįžtamas chromosomų arba genų pasikeitimas, perduodamas palikuonims.“ Mutacija bus paveldima tik tada, jeigu vyksta tose ląstelėse, iš kurių susidaro gametos. Siūlyčiau autoriams išbraukti „perduodama palikuonims“ arba įterpti „gali būti perduodama“. Dalis mutacijų gali būti grįžtamos (Kučinskas V. (2001) Genetika. Kaunas. „Šviesa“. Mutacinio kintamumo skyrius, H. de Fryso pagrindinės mutacijų savybės).

*Kopija tikra: Ekspertinio vertinimo šlyrius
metodiniukei Natalija Ditkenoviute' 2012*

- 17 psl. Temos santrauka pilkame fone. Pastabos tokios pačios, kaip 15 ir 16 psl.
- 19 psl. Genealoginio medžio schemoje dėl aiškumo siūlyčiau įterpti žymėjimus „P“, „F₁“, „F₂“. Tokį žymėjimą autoriai pristato 9 psl., taip pat naudoja visose kitose kryžminimo schemose.
- 24, 25 psl. 2.1., 2.2. pav. Siūlyčiau paveikslus papildyti rodyklėmis su paaiškinimais ar dalių pavadinimais. Be nuorodų mokiniams ir mokytojui bus sudėtinga nagrinėti ar aptarti šias iliustracijas.
- 29 psl. 2.7. pav. Šią iliustraciją taip pat reikia papildyti rodyklėmis su paaiškinimais.
- 72 psl. antroji pastraipa „Temperatūra veikia organizmų sandarą (pav. kailio tankį) <...>.“ Šis pavyzdys iliustruoja temperatūros poveikį ne organizmo sandarai, o morfologiniams požymiams. Rankraštyje yra maketavimo, teksto rinkimo klaidų (tarpai tarp žodžių, po skyrybos ženklų, praleistos ar klaidingai įrašytos raidės).

Medžiaga pateikiama per daug akademiškai. Mokytojai turėtų naudoti vadovėlį labai kūrybiškai, kreipdami didesnę dėmesį į pateikiamas iliustracijas, naudoti daugiau praktinių užduočių. Vadovėlio turinys nuoseklus, yra aiškios sąsajos su prieš tai buvusia medžiaga. Dauguma temų skatina mokinius kritiškai mąstyti. Naudojant praktikos užduotis mokiniai turės spręsti problemas, diskutuoti, kūrybiškai dirbti. Dalis po temomis pateikiamų užduočių reikalauja mokinius pateikti savo vertinimus ir požiūrį. Vadovėlio savikontrolės užduotys leis mokiniams gauti grįžtamąjį ryšį ir įsivertinti.

Vadovėlių papildančios mokymo priemonės

Vadovėliui būtinas pratybų sąsiuvinis.

Išvada: Vadovėlis atitinka „Mokyklų aprūpinimo bendrojo lavinimo dalykų vadovėliais ir mokymo priemonėmis tvarkos aprašo“ (Žin., 2009, Nr. 61-2450) penktame punkte nurodytus reikalavimus pagrindinius vadovėlio turiniui keliamus reikalavimus. Manau, reikia ištaisyti netikslumus ir sustiprinti vadovėlio akademišką medžiagą pratybų sąsiuvinio praktinėmis užduotimis.

Recenzento vardas ir pavardė: Gedas Batulevičius

Parašas

Kopija tikra: Ekspertinio vertinimo šuoriu
netodiniuke Natalija Dikleričiute
D. M.